

کتابهای آموزشی طلابی

کتابهای
ادبی

معانی
بیان
بدیع
فنون
ادبی
عروض
و قافیه

تألیف و گردآوری: دکتر کامران شاه مرادیان

جهت آمادگی آزمون دکترای
رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی
دانشگاه آزاد و دولتی

کلیات ادبی (۱)

معانی، بیان، بدیع، فنون ادبی و عروض و قافیه

تألیف و گردآوری: دکتر کامران شاه‌مرادیان

ناشر: سرافراز

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۵-۷۶-۸

تعداد صفحات: ۱۶۸ صفحه

شمارگان: ۱۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ تومان

انتشارات سرافراز

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

سرشناسه	: شاه‌مرادیان، کامران، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: کلیات ادبی (۱): معانی، بیان، بدیع، فنون ادبی و عروض و قافیه / تألیف کامران شاه‌مرادیان.
مشخصات نشر	: کرج: سرافراز، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ ص: ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۵-۷۶-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا	
یادداشت	: بالای عنوان: بسته‌های آموزشی طلایی جهت آمادگی آزمون دکتری دانشگاه‌های آزاد و دولتی.
عنوان روی جلد	: بسته‌های آموزشی طلایی جهت آمادگی آزمون دکتری دانشگاه‌های آزاد و دولتی.
موضوع	: دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها
موضوع	: ادبیات فارسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: ادبیات فارسی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی -- ایران
رده بندی کنگره	: LB۲۳۵۳/ش ۸۵۲۱۴۷ ۱۳۹۰
رده بندی دیویی	: ۳۷۸/۱۶۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۳۹۰۳۲

مرکز بخش: نمایشگاه و فروشگاه کتاب دانشگاهی خوارزمی

کرج - رجائی شهر - بلوار مؤذن شرقی - پلاک ۳۲ تلفن: ۴۴۲۱۵۹۵-۴۴۴۳۶۹۶

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	کلیات ادبی
۵	بیان
۹	بخش اول: تشبیه
۱۰	اقسام تشبیه
۲۵	بخش دوم: استعاره
۲۶	اقسام استعاره
۴۱	بخش سوم: مجاز
۳۱	قرینه
۳۲	علاقه‌ی مجاز
۴۰	مجاز عقلی
۴۱	بخش چهارم: کنایه
۴۲	اقسام کنایه
۴۷	نکته‌های طلایی بیان
۵۱	معانی
۵۳	بخش اول: خبر و اقسام آن
۵۳	غرض ثانویه
۵۶	اسناد
۵۷	احوال مستدالیه
۶۱	بخش دوم: انشا
۶۵	بخش سوم: حصر و قصر
۶۹	بخش چهارم: وصل و فصل
۷۱	نکته‌های طلایی معانی و بیان
۷۷	بدیع و فنون ادبی
۷۹	بخش اول: آرایه‌های لفظی
۷۹	سجع
۸۰	موازنه
۸۰	ترصیع
۸۰	تضمین المزدوج
۸۰	جناس و اقسام آن
۸۲	ردّ العَجَز علی الصدر (ردّ الصدر الی العَجَز)
۸۲	ردّ الصدر علی العَجَز (ردّ العَجَز الی الصدر)

۸۲	ردّ المطلع
۸۲	ردّ القافیه
۸۳	طرد و عکس
۸۳	تبدیل و عکس
۸۳	اعنات (لزوم ما لا یلزم، التزام، تضییق، تشدید)
۸۳	ذوالقافیتین (تشریع، توأم، توشیح)
۸۳	توشیح
۸۳	واج آرایی
۸۵	بخش دوم: آرایه‌های معنوی و فنون ادبی
۸۵	مراعات نظیر
۸۵	توجیه
۸۵	مبالغه
۸۵	اغراق
۸۶	غلو
۸۶	ایهام (توریه، تخییل، توهیم)
۸۶	ایهام تناسب
۸۶	لفّ و نشر
۸۷	تقسیم
۸۷	جمع با تفریق
۸۷	جمع با تقسیم
۸۷	تجاهل العارف
۸۸	جمع
۸۸	افتنان
۸۸	اعداد (سیاقه‌الاعداد)
۸۸	تنسیق الصفات
۸۸	التفات
۸۸	تجرید (خطاب النفس)
۸۹	استشهاد
۸۹	ارسال المثل (تمثیل)
۸۹	مشاکلت
۸۹	براعت استهلال
۸۹	مدح شبیه به ذم

۸۹	ذمّ شبیه به مدح
۹۰	استدراک
۹۰	مذهب کلامی
۹۰	سؤال و جواب
۹۰	ابداع
۹۱	حُسن طلب (ادب سؤال، ادب طلب)
۹۱	حُسن مطلع (حُسن ابتدا)
۹۱	حُسن مقطع
۹۱	حُسن تخلص (حُسن مخلص)
۹۱	حُسن اعتذار
۹۱	حُسن تعلیل
۹۲	استبتاع
۹۲	ادماج
۹۲	تبادر
۹۲	توجیه (محتمل الضدین، ذووجهین)
۹۲	تلمیح
۹۲	اقتباس
۹۳	تفاوت تلمیح و اقتباس
۹۳	حشو (اعتراض)
۹۳	معما (تعمیه)
۹۴	تفویف
۹۴	تدبیح
۹۴	تطریز
۹۴	بوقلمون
۹۴	متزلزل
۹۵	استثناء
۹۵	اجازه
۹۵	ارتجال (بدیهه)
۹۵	رویت و فکرت
۹۵	خصی
۹۵	سهل ممتنع (سهل و ممتنع)
۹۶	غزل طرحی

۹۶	عذب
۹۶	غث و سمین
۹۶	فارغ
۹۶	مجابات
۹۶	مدرج (مدرّج)
۹۶	بحر طویل
۹۶	درج
۹۶	حلّ
۹۶	توسیم (ترشیح)
۹۷	اضراب (رجوع)
۹۷	اتساع
۹۷	اتفاق
۹۷	مواربه
۹۸	اطرآد
۹۸	تغایر
۹۸	استطراد
۹۸	مناقضه
۹۸	نزاهت
۹۹	عنوان
۹۹	عتاب النفس
۹۹	اکتفا
۹۹	تشطیر
۱۰۰	قهقرا
۱۰۰	ملتمع
۱۰۰	مراجعة
۱۰۰	قلب
۱۰۱	سلب و ایجاب
۱۰۱	قصد المعنیین (قصد وجهین)
۱۰۱	خيفا (اخيف)
۱۰۱	رقطا (ارقط)
۱۰۱	توزیع
۱۰۱	تفسیر

۱۰۲.....	تصریح (مصرع).....
۱۰۲.....	تربیع.....
۱۰۲.....	تأبید (شریطه و دعا).....
۱۰۲.....	مُعْجَم.....
۱۰۲.....	اسلوب الحکیم (قول بالموجب).....
۱۰۲.....	بیت معتدل.....
۱۰۲.....	خزم.....
۱۰۳.....	بیت الغزل.....
۱۰۳.....	حرف گرایبی.....
۱۰۳.....	احتراس.....
۱۰۳.....	تحویل.....
۱۰۳.....	تعمیم.....
۱۰۵.....	بخش سوم: سرقات ادبی
۱۰۶.....	نسخ (انتحال).....
۱۰۶.....	مسخ (اغاره).....
۱۰۷.....	سلخ (المام).....
۱۰۸.....	نقل.....
۱۰۸.....	شیادی و دغل کاری (دزدی بی برگه و بی نام و نشان).....
۱۰۹.....	عقد.....
۱۰۹.....	حل.....
۱۰۹.....	ترجمه.....
۱۱۰.....	اقتباس.....
۱۱۰.....	توارد.....
۱۱۱.....	تتبع و تقلید.....
۱۱۲.....	نکته‌های طلایی و پاسخنامه.....
۱۱۷.....	بخش چهارم: عروض و قافیه
۱۱۹.....	کلیات.....
۱۱۹.....	تقسیم‌بندی بحرهای معمول شعر فارسی و عربی.....
۱۲۰.....	واج.....
۱۲۱.....	هجا.....
۱۲۲.....	وزن شعر.....
۱۲۳.....	نمودار محور نوزده گانه عروض.....

۱۲۴	الف) بحور متفق الارکان.....
۱۲۴	۱- بحر متقارب
۱۲۵	۲- بحر هزج
۱۲۷	۳- بحر رمل
۱۲۸	۴- بحر رجز
۱۲۹	۵- بحر کامل
۱۳۰	۶- بحر وافر.....
۱۳۰	۷- بحر متدارک
۱۳۱	ب) بحور مختلف الارکان
۱۳۱	۱- بحر منسرح
۱۳۳	۲- بحر مقتضب
۱۳۴	۳- بحر مضارع
۱۳۶	۴- بحر مجتث
۱۳۷	۵- بحر سریع
۱۳۸	۶- بحر خفیف
۱۴۰	۷- بحر قریب
۱۴۱	۸- بحر جدید (غریب)
۱۴۲	۹- بحر مشاکل
۱۴۲	۱۰- بحر طویل
۱۴۳	۱۱- بحر مدید
۱۴۴	۱۲- بحر بسیط
۱۴۵	اوزان رباعی
۱۴۵	الف) دوازده وزن شجره‌ی اخرب (مفعول).....
۱۴۵	ب) دوازده وزن شجره‌ی اخرم (مفعولن).....
۱۴۹	قافیه
۱۵۰	ردیف
۱۵۰	کلمه و هجای قافیه
۱۵۱	حروف قافیه
۱۵۲	حروف بعد از «روی»
۱۵۴	حدود قافیه
۱۵۵	عیوب قافیه
۱۵۸	پاسخنامه‌ی تشریحی نکته‌های طلایی
۱۶۳	منابع و مأخذ

باسمه تعالی

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خوشنود باشی و مسرتگار

شرکت کردن در آزمون دکترای تخصصی رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی مستلزم آمادگی و اشراف بر همه‌ی مواد امتحانی بالا می‌باشد. طی تدریس چندین دوره‌ی موفقیت‌آمیز کلاس‌های آمادگی دکترای در مؤسسه‌ی ماهان و به‌خاطر درخواست‌های مکرر داوطلبان آزمون دکترای به این نتیجه رسیدم که اقدام به تهیه‌ی یک مجموعه و درواقع یک بسته‌ی آموزشی بکنیم که بتواند راهگشای داوطلبان معزز در این امر مهم باشد. با توجه به این که حجم مواد و دروس مورد نظر اعم از نظم، نثر و کلیات ادبی بسیار زیاد است، و از طرفی داوطلبان مقطع دکترای اغلب شاغل بوده و با ضیق وقت مواجه هستند، اصل ایجاز و اختصار را با نگاهی به (الاهم فالاهم) رعایت کرده‌ایم و حاصل تجربیات چندین ساله‌ی تدریس در کلاس‌های آمادگی را به‌صورت فشرده جمع‌بندی کرده و در اختیار ادب دوستان عزیز قرار داده‌ایم. ناگفته نماند که نگارنده در تهیه‌ی این بسته به نحوه‌ی آزمون‌های دکترای دانشگاه‌های دولتی و دانشگاه آزاد اسلامی نظر داشته است و اغلب مثال‌ها از سؤالات سنوات قبل که در آزمون دکترای مطرح شده‌اند، انتخاب شده است. شایسته است یادآوری شود این بسته‌ی آموزشی به هیچ عنوان ادعا ندارد که تمام مطالب، نظرات شخصی و تألیفی خودش می‌باشد بلکه مطالب را از معتبرترین کتب ادبی انتخاب کرده و به شیوه‌ای همه پسند آن را شرح کرده و خلاصه‌ی آن را در یک مجموعه گردآوری کرده است. ضمناً ادعا نمی‌کند که بدون در دست داشتن این بسته دسترسی به این منابع غیر ممکن است اما صادقانه ادعا می‌کند که جمع شدن مهم‌ترین مطالب و نکته‌های طلایی کنکوری مقطع دکترای ادبیات فارسی به این شیوه و توضیح مطالب و بررسی امثله‌ای آن به این سیاق بی‌نظیر و لااقل کم نظیر است و تقریباً جهت آمادگی آزمون دکترای در دروس: نظم فارسی، نثر فارسی، تاریخ ادبیات، سبک‌شناسی، عروض و قافیه، معانی، بیان، بدیع و عربی نیازی به مراجعه‌ی آن‌چنانی به منابع مکمل نیست. باز هم تأکید می‌نماید که در شرح متون نثر و نظم و تهیه‌ی امثله و تلمیحات و اشارات، از منابع بسیار ارزنده و دست‌اول استفاده کرده و البته در منابع و مآخذ هم نام آثار و نویسندگان آن ذکر شده است. درواقع رسالت مؤلف در تهیه‌ی این بسته، بیشتر جمع‌بندی مهم‌ترین نکات لازم جهت آمادگی دکترای در یک مجموعه است که داوطلبان را از مراجعه به انبوهی از منابع بی‌شمار بی‌نیاز می‌کند؛ هر چند که سعی داشته است مناسب‌ترین شیوه را برای ارائه‌ی پاسخ‌ها و انتقال معلومات و تحلیل‌ها اتخاذ کند.

پیروز باشید، شاه‌مرادیان